

1. Endringer siden forrige versjon

Oppdatert linker. Enkelte presiseringer i punkt 4, samt lagt til varslingsinstanser for radioaktiv forurensning av miljø.

2. Hensikt og omfang

Sikre riktig håndtering av uhell og uønskede hendelser med ioniserende stråling.

Se også dokument: [Uønskede hendelser og risikoforhold – registrering og analyse av avvik](#).

Viser for øvrig til [Avviksbehandling i stråleterapi - melderutine](#) for uhellsrapportering innen **stråleterapi**.

3. Ansvar

Den **enkelte ansatte** som oppdager en uønsket hendelse med strålegivende utstyr/kilde har ansvar for å melde avvik i Achilles, og videre varsle sin leder, evt også avdelingens strålevernkontakt. Velg riktig kategori i Achilles: pasienthendelse eller HMS-avvik (personale involvert). Sentral strålevernkoordinator og medisinske fysikere kan kontaktes ved spørsmål.

- **Leder** varsler hendelsen videre til aktuell avdelingsleder.
- **Avdelingsleder** melder hendelsen til strålevernkontakt for respektive fagområde. Ved uhell der personer unødvendig er blitt eksponert for ioniserende stråling, eller der søl og utslipp kan medføre uønskede stråledoser til omgivelsene, skal avdelingsleder varsle fysiker fra Avdeling for diagnostisk fysikk (for fagområdene nukleærmedisin og radiologi: [OUSHF DL Strålevern](#)) eller fysiker fra Avdeling for medisinsk fysikk (for stråleterapi), så fort som mulig. Avdelingsleder vurderer i samarbeid med avdelingens strålevernkontakt/fysikerkontakt omfanget av hendelsen. Dersom hendelsen er av et slikt omfang at den faller inn under varslingsplikten, skal avdelingsleder ved den aktuelle avdeling varsle sykehusets strålevernkoordinator så fort som mulig.
- **Fysiker** for aktuelt fagområde/evt. i samarbeid med lege skal beregne stråledoser der dette er nødvendig og mulig.
- Ved alvorlig hendelse skal **strålevernkoordinator** orientere Direktoratet for strålevern og atomikkerhet (**DSA**) så fort som mulig, og skriftlig **innen 3 virkedager** etter hendelsen, eller etter avtale med direktoratet.

4. Fremgangsmåte

Generelt skal alle uhell og uønskede hendelser meldes i **Achilles**. Sett strålevernkoordinator på kopi.

DSA skal varsles via [epost](#), telefon (67 16 25 00) eller til en saksbehandler, ved følgende hendelser:

(Varslet bør inneholde informasjon om tid og sted for hendelsen, kontaktinformasjon, hendelsesforløpet, inkludert opplysning om type strålekilde, mulige stråledoser til individer eller mulige utslipp til miljø).

- Gjennomført undersøkelse eller behandling av feil pasient.
- Radiofarmaka tilført uten at diagnostisk undersøkelse har blitt utført.
- Feil radiofarmaka tilført.
- Ekstravasal injeksjon av terapeutisk radiofarmaka.
- Pasient behandlet etter feil behandlingsplan.
- Feil bruk, svikt i apparatur eller andre hendelser som har eller kunne ha ført til forhøyet dose til pasient eller personell.
- Utsiktet eksponering av gravid der fosterdose potensielt overstiger 20 mSv.
- Høye hud doser som kan føre til forbrenningsskader på pasient innen røntgendiagnostikk og intervensjon, samt ikke forventede hudreaksjoner hos pasient. Se vedlagt eH-dok id 128487 for grenseverdier.
- Gravid arbeidstaker eksponert for en stråledose som estimeres til >1 mSv/år til foster.
- Kilde sitter fast i kateter, slik at redningsoperasjon må foretas.
- Gjentatte nestenuhell med samme årsak.

Eksempler på hva som **straks** skal varsles til DSA på vakttelefon **67 16 26 00**:

- Hendelser som forårsaker eller kunne ha forårsaket utilsiktet eksponering av arbeidstakere, pasient eller andre personer vesentlig utover normalnivåene.
- Tap, tyveri eller sabotasje av strålekilde.
- Mistanke om utilsiktet utslipp av radioaktive stoffer til omgivelsene eller alvorlig forurensning av virksomhetens utstyr.
- Hendelser som medfører bestråling til allmennheten slik at individ kan bli eksponert for mer enn 0,25 mSv/år.
- Ikke-berettiget behandling av gravid pasient.
- Vesentlig teknisk svikt av strålevernmessig betydning ved strålekilden.
- Vesentlig avvik fra adekvat dose/aktivitet til behandlet vev hos pasient.
- Funn av eierløse strålekilder.

Dersom det hersker tvil om en hendelse skal varsles til DSA, kan de kontaktes for nærmere avklaring.

Ved akuttutslipp eller andre uønskede hendelser som påvirker innholdet i avløpsvannet og som utgjør en fare for helse, miljø, eller driften av avløpsnett, skal **Vann- og avløpsetatens** beredskapssenter varsles umiddelbart på tlf.: **23 44 09 00** (døgnet rundt).

Ved akutt radioaktiv forurensning utover avløpsnett, skal nærmeste politimyndighet straks varsles av den ansvarlige for forurensningen.

5. Referanser

- [Strålevernloven](#)
- [Strålevernforskriften](#)
- [Forurensningsloven](#)
- [Veileder 5](#)
- [Veileder 10](#)
- [Veileder 6](#)

Vedlegg

- [AGREE 3785](#)

Andre eHåndboksdokumenter

- [Uønskede hendelser, risikoforhold og forbedringsforslag i Achilles](#)
- [Uønskede hendelser i stråleterapi - melderutine](#)
- [Oppfølging ved høy huddose til pasient](#)
- [Personell med høy dosimeteravlesning](#)
- [Radiologisk undersøkelse av gravid pasient](#)
- [NUK - Doseberegning til pasienter etter diagnostiske nukleærmedisinske undersøkelser](#)
- [NUK - Beregning av lokal stråledose etter ekstravasal injeksjon av radiofarmaka](#)
- [NUM Radiofarmaka - Tiltak ved ekstravasal/paravenøs injeksjon](#)

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Prosedyre Melding av strålevernssvikt - Uhell med ioniserende stråling	Utskriftsdato: 22.02.2021		
Dokumentansvarlig: Tanja Østgård Holter	Godkjent av: Sølvi Andersen	Dokument-Id: 3785 - Versjon: 6	Side 2 av 2